

Preek over Psalm 19: Radio Wereldomroep

Zingen: Ps. 148,1.4

Votum en Groet

Zingen: Psalm 148,6

Leefregels

Zingen: Opwekking 59 (Mogen de woorden van mijn mond...)

Gebed om het licht van de Geest

Zingen: Kinderlied 66

Schriftlezing: Psalm 19 en Romeinen 1,18-32

Zingen: 19,1.2

Verkondiging van Psalm 19

Zingen: Psalm 19,3.4.5.6

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Gz 479

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Psalm 19 wordt wel eens een typische vakantiepsalm genoemd.

En dat is dan vooral om het eerste gedeelte.

Omdat daarin zo uitbundig de natuur bezongen wordt.

Ja, dat kun je inderdaad wel zo zeggen – een vakantiepsalm.

Daarom heb ik er in deze vakantietijd ook maar eens naar gegrepen.

Maar als we goed luisteren zullen we merken, dat het ook heel wat meer is dan dat.

Vooraf ook omdat het eerste deel niet los verkrijgbaar is.

Het tweede deel, vanaf vs. 8, hoort er helemaal bij.

In het eerste deel wordt de loftrumpet gestoken op de natuur.

Maar in het tweede deel wordt dat minstens zo uitbundig gedaan op Gods wet.

Sterker nog, zonder dat tweede deel blijft het begin zonder zin en betekenis.

Maar laten we maar gewoon bij het begin beginnen.

De liefhebbers van klassieke muziek onder ons kennen waarschijnlijk wel Joseph Haydns oratorium *Die Schöpfung* - de schepping.

En dan hoor je bij de eerste verzen van Ps. 19 ongetwijfeld dat prachtige koor:

*Die Himmel erzählen die Ehre Gottes
und seiner Hände Werk zeigt an das Firmament.*

De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt het werk zijner handen.

Je ziet de dichter staan op een zomerse dag.

Hij kijkt omhoog naar de wijde boog van de hemel.

Vandaar giet de zon een stortvloed van licht over de aarde uit.

En alles ziet er zo blij en vrolijk uit.

Als de avond valt staat hij er nog.

En hij ziet hoe de ene ster na de andere verschijnt.

Eerst kan hij ze nog tellen, maar al gauw lukt dat niet meer.

Hij ziet de heldere maansikkel als een blinkend schip langs de blauwzwarte nachthemel zeilen.

En diep onder de indruk fluistert hij: *Wat is God groot, die dit alles gemaakt heeft!*

Kent u dat gevoel ook, brs/zrs?

In deze vakantietijd ontvluchten we graag de drukte van ons leven.

En we zoeken de natuur op om weer tot ons zelf te komen.

Hoewel, het valt niet mee in de vakantieoorden echt een rustig plekje te vinden.

Maar goed, 's avonds, als het strand verlaten is, kunnen we misschien stilletjes genieten van het kleurenspeel van de zon, die ondergaat in zee.

Of u ondergaat in de Alpen de grootsheid van het bergland met z'n weidse vergezichten.

Misschien gaat u niet met vakantie om wat voor reden ook.
Maar om onder de indruk te komen van de schoonheid en de pracht van de schepping hoeven we vandaag ons huis niet meer uit.
Op de tv kunnen we bij menige natuurfilm onze ogen uitkijken.
Hoe indrukwekkend is het leven van de dieren.
Van de zoogdieren en de insecten of de vissen.
Hoe ingenieus zit de natuur in elkaar en grijpt alles in elkaar.
Wat een overdadige kleurenpracht van bloemen en vlinders.
En hoe sprookjesachtig mooi is het leven in de diepten van de oceanen.
Wat is de natuur eindeloos gevarieerd.
En wat weten we er eigenlijk nog maar weinig van.
Als je daarnaar kijkt, dringt zich dan niet aan ons op de grootheid van Hem, die voor alle tijden de werelden dacht en zij waren?

Ja, de schepping en de natuur spreken zonder woorden een duidelijke taal.
Het zijn herauten van God, die zijn heerlijkheid bekend maken.
De hemelen zijn a.h.w. Gods wereldomroep.
Dag en nacht zenden ze de boodschap uit van zijn macht en wijsheid.
God zegt tegen elk schepsel, groot en klein: *Toon wie Ik ben!*
Jij, kleine mug, zult in het zonlicht dansen en mijn goedheid laten zien.
Jij, watertorretje, zult rusteloos mijn Naam schrijven op het wateroppervlak.
En jij, dikhuidige olifant, zult het woud doen sidderen met je trompetgeschal en mijn macht bewijzen.
En jullie, geweldige donder en vurige bliksemschichten, trekt uit en leert de wereld eerbied en ontzag.
Zo gaat hun prediking uit over de ganse aarde en hun taal tot aan het einde der wereld.

Wordt deze prediking verstaan en begrepen?
Komt de uitzending van Gods wereldomroep door?
Hebben de mensen daar een antenne voor?

Het antwoord op die vraag is: ja èn nee!
En dat leren we ergens anders uit de Bijbel.
Ik denk aan wat Paulus zegt (Rom. 1,20):

Wat van God niet gezien kan worden, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, wordt sedert de schepping der wereld uit zijn werken met het verstand doorzien.

Geen mens kan zijn ogen sluiten voor die werken van God.
Gods openbaring in de natuur, in al het geschapene, dringt tot alle mensen door.
En daarom zijn alle mensen verantwoordelijk tegenover God.
D.w.z. er wordt van ieder mens een antwoord verwacht.
En het enig passende antwoord is een lofzegging.
Een jubelend eerbetoon aan de Schepper!

Maar dan lezen we in hetzelfde Rom. 1, hoe velen het juiste antwoord niet geven.
Gods openbaring in de natuur is niet te ontkennen.
Daar kun je je ogen niet voor sluiten.
En toch zijn talloze mensen voortdurend bezig de waarheid, die de schepping hun verkondigt, weg te drukken.

En vandaag in onze westerse cultuur gebeurt dat wel op een heel brutale wijze.
Wat zijn we in onze samenleving oneindig ver verwijderd geraakt van de waarheid van Ps. 19.
De dichter van deze psalm zag de natuur met zijn blote ogen.
En hij barst uit in een jubelende lofzegging op de Schepper van dit alles.
Vandaag hebben we microscopen en telescopen.
Daarmee kunnen wetenschappers veel verder doordringen in de wereld van het kleine en van het grote.
In de wereld van de atomen en in de wereld van de planeten.
Maar eerbetoon aan God is er bij de meesten niet meer bij.
O ja, de verwondering over wat men waarneemt is ontzaglijk groot.

Maar men heeft er geen adres meer voor.

Ik las ooit een boek, waarin wordt aangetoond hoe ingenieus de aarde in elkaar zit.
Het is werkelijk verbazingwekkend hoe geschikt de aarde is om leven voort te brengen en in stand te houden.
B.v. de afstand van de aarde tot de zon.
Zou die groter zijn, dan zou de aarde daarvoor te weinig licht en warmte ontvangen.
Was die kleiner, dan zou ze teveel krijgen.
Ook de afstand van de maan tot de aarde is precies goed.
Was die korter dan zouden eb en vloed een verwoestende uitwerking hebben.
Bij een grotere afstand zouden die getijdenstromingen onvoldoende zijn.
Door de draaiing van de aarde om z'n eigen as wordt het zonlicht doelmatig over de aardbol verspreid.
Doordat er zoveel zeeën en oceanen zijn worden te grote schommelingen in temperatuur voorkomen.
En het zoutgehalte van de oceanen schijnt precies te zijn zoals het wezen moet.
En de samenstelling van de atmosfeer, de beschermende ozonlaag, enz. enz.
Er is op onze planeet aan misschien wel duizenden voorwaarden voldaan om leven mogelijk te maken.

En dan nog geloven tallozen dat deze aarde door toeval is ontstaan.
Maar juist deze wetenschappelijke theorie brengt menige onderzoeker dan weer tot grote verbazing.
Want als die evolutietheorie waar is –
als de wereld inderdaad door puur toeval is ontstaan –
dan is het gewoon ongelooflijk hoe langs die weg de onvoorstelbaar ingewikkelde natuur tot leven is gekomen.
En menige wetenschapper kan een uitroep van intense verwondering dan ook niet onderdrukken.

Zo las ik ook ooit een uitspraak van Francis Crick.
Crick is één van de ontdekkers van het DNA.
Zoals u weet is dat één van de fundamentele bouwstenen van het leven.
Francis Crick is allesbehalve een gelovige.
Maar hij schrijft:

Een eerlijk mens, gewapend met de kennis die we tot nu toe tot onze beschikking hebben, zou alleen kunnen vaststellen dat, in zekere zin, de oorsprong van het leven een wonder schijnt, zo omvangrijk zijn de voorwaarden waaraan voldaan moest zijn om het in gang te zetten.

Maar even zo goed komen Crick en vele anderen niet tot een lofzegging op God.
Want God hoort er in onze cultuur gewoon niet meer bij.
Hij is verdwenen van het scherm van het bewustzijn van velen.
De wereld kent haar eigen wetten.
De mens is zelfgenoegzaam geworden.
We leven in een tijd van Godsverduistering.
De mens heeft zichzelf zo groot gemaakt, dat hij zichzelf in het licht staat.
En voor God heeft hij geen oog en geen oor meer.

Maar is het bestaan van God dan niet te bewijzen uit de natuur?
Moet de grootheid en de schoonheid van de schepping niet overtuigen van het bestaan van de Maker van dit alles?

Nee, want kun je een blinde overtuigen van de grootheid van Rembrandt?
Kun je aan een dove de grootheid van Bach duidelijk maken?
Ze hebben er immers geen orgaan voor om die rijkdom van kleuren en vormen en klanken op te vangen?
Als het licht van geloof in God en van liefde voor God in een mens is uitgedoofd,
als mensen de natuur onderzoeken met alleen het licht dat ze zelf tot hun beschikking hebben, dan ontmoeten ze daar alleen maar donkerheid en duisternis.

En daarom wordt het de hoogste tijd om te kijken naar het tweede deel van deze psalm: het loflied op de wet van God.
Maar denk bij het woord *wet* dan niet alleen aan de tien geboden.
De wet betekent hier in ruimere zin al het onderwijs van God.
De wet is niet minder dan het hele Woord van God.

Dat Woord, waarin Hij bekend maakt wie Hij is en wat Hij wil.
En dat is voor ons vandaag de hele Bijbel van Genesis t/m Openbaring.

Van de schepping wordt gezegd, dat ze een taal spreekt zonder woorden.
De kosmos viert God.
Maar je leert Hem niet zien tot in zijn hart.
Wie Hij is, wat Hij wil!
Maar in zijn wet, zijn Woord maakt God bekend wie Hij is.
En wie dat Woord heeft leren verstaan, die leert met andere ogen naar de schepping kijken en er met andere oren naar luisteren.

Nu, als de dichter over dat Woord gaat spreken, dan komt hij pas goed los.
In alle toonaarden jubelt hij over de volmaaktheid van het Woord van God.
En zijn betrouwbaarheid.
Over de waarachtigheid en de zuiverheid van dat Woord van God.
Je kunt er op aan.
Gods eisen zijn rechtvaardig.
Er is niets dubbelzinnigs in.
Elk leven naar zijn normen is zuiver.

Je merkt aan alles dat de dichter spreekt uit heerlijke ervaring.
Hij heeft in Gods wet geleefd.
Hij heeft er zijn levensidealen in gezocht en gevonden.
Zijn hoogste behoeften zijn door Gods wet bevredigd.
Alle rijkdommen van de wereld kunnen hem gestolen worden.
Elke vorm van genot blijft ver achter bij de verrukkingen die deze wet hem verschaft.

Aan alles merk je, dat de wet voor hem oneindig veel meer is dan een starre codex met voorschriften en regeltjes.
Nee, de wet, déze wet is voor hem a.h.w. de HERE zelf.
Zijn lied is een liefdeslied, gewijd aan Hem die zijn hart regeert.
Ja, hij heeft God leren kennen als de HERE.
Als JHWH, de God van het Verbond, die zichzelf bekend maakt.
Je hoeft er niet naar te raden wie God is en wat Hij eigenlijk wil.

In de wet leren we God kennen.
Leren we God zien achter alle dingen.
En ja, dan leren we die wet ook verstaan als een gebruiksaanwijzing voor het leven.

Een gebruiksaanwijzing.
We hebben allemaal thuis wel verschillende ingewikkelde apparaten.
Een wasmachine, een video of een computer.
Er zijn maar weinigen die weten hoe dat spul precies in elkaar zit.
Gelukkig is dat ook niet nodig om er toch mee om te kunnen gaan.

Als je zo'n apparaat koopt zit er vaak minstens een jaar garantie op.
Gaat er binnen die termijn iets kapot, dan wordt het gratis gerepareerd.
Tenminste, als je het apparaat gebruikt volgens die gebruiksaanwijzing.
Want die krijg je er bij.
Die gebruiksaanwijzing komt uiteraard van de fabriek waar je wasmachine of computer is gemaakt.
Logisch!
Wie weet beter hoe het allemaal in elkaar zit en hoe het precies gebruikt moet worden dan de makers?

Nu, de wet, het Woord van God is ook een soort gebruiksaanwijzing.
Een handleiding om alles wat God gemaakt heeft te gebruiken zoals het behoort.
En alleen als Gods gebruiksaanwijzing wordt opgevolgd, alleen dan gaat er niets fout.
Maar zodra het geschapene anders wordt behandeld dan de gebruiksaanwijzing van de Schepper aangeeft, dan

raakt het leven in de vernieling.
Dan gaat het onherroepelijk mis.
Dan komt het tot schokkende ontsporingen.
Dan krijg je een huiveringwekkende combinatie van
enerzijds een steeds meer groeiende menselijke kundigheid en
anderzijds een totaal gebrek aan besef van wat kan en mag.

Een aantal jaren geleden was een vrouw in verwachting van een vijfling.
Ze was naar een specialist gegaan omdat ze moeilijk kinderen kon krijgen.
Maar na een medische behandeling raakte ze zwanger van een vijfling!
Tja, dat was toch wat teveel van het goede.
En dus werd besloten drie van de vijf babietjes in de moederschoot om te brengen. Met een naaldeprik in hun
hartje werden drie van de vijf gedood.
De arts, die dit presteerde, schreef daarover in een wetenschappelijk tijdschrift.
Vol trots hoe knap hij dat wel niet gedaan had!

Zeker, er stak toen een storm van verontwaardiging op.
Maar als zo'n storm is gaan liggen, gaan de ontwikkelingen gewoon door.
Regelmatig horen we van plannen voor een kliniek waar je een kind van het geslacht naar keuze kunt bestellen.
Er wordt al geëxperimenteerd met het klonen van mensen.
Ooit zullen artsen in dienst van verzekeringsmaatschappijen adviseren niet langer vergoedingen uit te keren aan
ouders van gehandicapte kinderen als die tijdens de zwangerschap vruchtwaterpunctie hebben geweigerd.

Zulke dingen gebeuren in een samenleving, die het verleerd heeft te juichen over Gods kostelijke wetten met de
dichter van Ps. 19.

Een samenleving waarin de mens zelf de maat van alle dingen geworden is.
En met wetenschap en techniek zet hij de wereld naar zijn hand.
Het is de mens die wikt en beschikt over leven en dood.
Met de overmoed, waartegen de psalmdichter om bewaring vraagt (vs. 14).
En het leven raakt ontlusterd.
Waar Gods goede wet, zijn scheppingsorde, zijn gebruiksaanwijzing losgelaten wordt, daar komt chaos en
ontbinding.

We brengen mensen de ruimte in, dank zij een enorme concentratie van wetenschap en geld.
Maar het probleem van rijk en arm weten we niet op te lossen.
We beschikken over de meest verfijnde communicatietechnieken.
Maar saamhorigheid en solidariteit worden steeds schaarser.
En huwelijken, relaties tussen ouders en kinderen enz. verschromelen schrikbarend.

In zo'n samenleving, brs/zrs, is het letterlijk van levensbelang, dat er christenen zijn, die helder en klaar de
loftrompet steken op Gods volmaakte wet, kostelijker dan goud en zoeter dan honing.
Dat woord, dat wijsheid schenkt aan de onverstandige (vs. 8b).
En met die onverstandige is niet een bepaalde mensensoort bedoeld in onderscheid van anderen.
Nee, onverstandig zijn we allemaal van huis uit.
D.w.z. zonder antenne om God te horen en te verstaan.
En daarom moeten we worden als de kinderen.
Al onze eigen wijsheid moeten we afzweren en buiten de deur zetten.
Bid, dat wij verre blijven van de hoogmoedige mentaliteit van de hedendaagse mens.
Ouders, ga uw kinderen voor in een houding van afhankelijkheid van God.
Hoe belangrijk is de vreze des HEREN van vs. 10.
D.w.z. het ontzag hebben voor God, die als de Schepper van het leven het beste weet hoe het geleefd moet
worden.

En jullie, j/m, sommigen van jullie gaan naar de universiteit.
Of je volgt een andere hogere opleiding.
Wat is het belangrijk dat aan universiteiten en in laboratoria mensen zijn, die weten en belijden: *God is groter
dan alle menselijk verstand.*

Die weten: *Wij mogen de grenzen niet overschrijden, die Hij in zijn wijsheid gesteld heeft.*
Niet alles wat technisch kan, mag ook.
En Gods wil is voor ons wet en zijn wet is onze lust en ons leven...

Brs/zrs, oud en jong, zo te spreken en zo te leven, dat is onze roeping in een wereld, waarin Gods wet meer vergeten en vertrapt wordt.

Want in het houden daarvan ligt rijke beloning.

Door het houden daarvan komt de mens tot zijn bestemming,

maakt de chaos plaats voor een weldadige orde,

vindt de wankelende mens vastheid,

wordt kilheid verdreven door warmte.

Zo zullen we een zoutend zout zijn en een lichtend licht.

Ja, bewijs uw Schepper en onze samenleving deze dienst!

AMEN.

18-07-2004